

Oponentský posudek habilitační práce Tomáše Dvořáka, Ph.D. (Katedra fotografie FAMU, Praha)

Předkladatel habilitační práce je renomovaným odborníkem na poli dějin a teorie médií, historie a filozofie vědy a techniky a teorie umění a vizuální kultury, jimiž se zabývá dlouhodobě. Tento široký oborový rozsah a explicitní důraz na mezioborovost, jenž byl patrný už v jeho první monografii *Sběrné suroviny* (2009, práce oceněna Prémii Otto Wichterleho AV ČR) naznačuje obsahovou a metodologickou komplexnost jeho vědecké a publikační práce, která je výjimečná nejen v domácím kontextu.

Zvláštní význam a kvality je třeba spatřovat i v geografickém přesahu jeho výzkumu a publikací. Jak píše v úvodním komentáři habilitační práce, „jakkoli je vědeckovýzkumná činnost v mém oboru převážně soliterní, chápu jako její nezbytnou součást navazování užších i volnějších forem spolupráce“. Šíře této spolupráce přitom plně reflektuje zmíněný mezioborový rozsah jeho vlastního výzkumu. Těmi nejviditelnějšími jsou bezesporu úzké kontakty s historikem fotografie Geoffreyem Batchenem a historikem a teoretikem médií Jussim Parikkou – čelními osobnostmi svých oborů. Tato spolupráce, jejímž výsledkem je celá řada publikací, konferencí, workshopů a dal., se přitom promítá nejen do Dvořákovy vlastní vědecké práce a jejího evidentního dopadu v zahraničí, ale významně přispívá i ke kultivaci a zkvalitnění dotyčných oborů v českém prostředí. Zvláště to platí pro dějiny a teorii fotografie, tedy problematiku, jež – jak sám autor zmiňuje v úvodu habilitační práce – „navzdory svému významu a všudypřítomnosti představuje spíše okrajové téma dějin umění, sociologie, filozofie, mediálních a kulturních studií či dalších tradičních disciplín“.

Vedle Dvořákovy vlastní vědecké práce bych ráda podtrhla i jeho práci ediční, pedagogickou, organizační a „akademicko-servisní“, které jdou ruku v ruce s jeho prací badatelskou. Zvláště v prvním případě jde o mimořádně důležité počiny! Nemluvě o jeho grantových projektech (GAČR, EXPRO) a fellowshipech (Sloan Fellowship – University of Oxford).

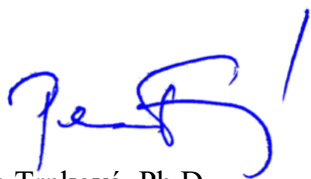
Samotná habilitační práce sestává ze sedmi textů čítajících v součtu zhruba 150 tiskových stran. Jak dr. Dvořák zmiňuje v úvodu, jde o výběr prací, které byly během posledních osmi let publikovány formou kapitol v editovaných svazcích, respektive článku v impaktovaném časopisu. Jako takové tedy prošly odpovídajícím recenzním řízením. Přestože se všechny primárně (příp. do značné míry) věnují fotografii a tematicky tak tvoří jeden souvislý celek, odrážejí zároveň rozsah Dvořákovy vědecké práce i šíři jeho chápání fotografie coby

průsečíku oborů a nástroje „zviditelnění obecnějších historických, kulturních, sociálních, estetických, epistemologických a technických problémů“ (TD v komentáři k habil. práci).

Dvě z publikací autor zahrnuje do kategorie komentáře či doslovy k překladům cizích textů, avšak už na první z nich je dobře vidět, jak dalece je studie autonomním výstupem vlastní vědecké práce. Dvořák coby editor překladu sice komentuje Batchenův text *Obraz a diseminace* a uvádí čtenáře do kontextu, zároveň ovšem bere komentovaný text coby odrazový můstek k vlastní interpretační lince. Původní text dále doplňuje, rozvíjí, upozorňuje na další relevantní souvislosti, propojuje domácí materiál se zahraničním či poukazuje na posouvající se aktuální interpretační přístupy. Naplno přitom zúročuje svůj široký mezioborový background, v tomto případě zvláště znalosti z filosofie a historie vědy a médií. Obdobné kvality mají i ostatní vybrané texty, ať už jde o Nadarovu biografii, studii zkoumající vazby mezi fotografií a geometrií, resp. prací E. J. Mareye a Marcela Duchampa, texty věnované operativním obrazům, mobilitě obrazů (v prostoru i čase) či otázce měření a kvantifikace fotografie/í.

Dr. Tomáš Dvořák ve své habilitační práci (a mnoha dalších publikacích) bezpochyby prokázal erudici nejen na poli dějin a teorie fotografie, ale i mediálních studií, historie a filosofie vědy a vizuální kultury. S jistotou se pohybuje ve velmi širokém terénu napříč zmíněnými obory a jeho práce je mimořádně invenční a metodologicky inspirativní.

Habilitační práce Tomáše Dvořáka, Ph.D. vrchovatou měrou naplňuje požadavky standardně kladené na úroveň habilitačních prací v oboru a jednoznačně ji doporučuji jako základ habilitačního řízení.

Petra Trnková, Ph.D.

V Praze, 11. září 2023.

ptrnkova@gmail.com | ÚDU AV ČR | 776679484